

**APTEEKIN FARMASEUTTISEN
HENKILÖSTÖN KESKEISIÄ
LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA -
TYÖKALUJA**

LÄÄKEINFORMAATIOVERKOSTO

**LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA**
Lääkeinformaatioverkosto

APTEEKIN FARMASEUTTISEN HENKILÖSTÖN KESKEISIÄ LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA -TYÖKALUJA

Tällä suosituksella pyritään lisäämään apteekeille tietoa hyödyllisiksi koetuista tietolähteistä, jotka tukevat apteekkien farmaseuttista henkilöstöä lääkeneuvonnassa (resepti- ja itsehoitolääkkeet) ja lääkehoitojen arvioinneissa. Tietolähteet on luokiteltu eri tasoihin (P = perustaso, L = lisätaso) sillä ajatuksella, että perustason tietokannat sisältävät keskeisiä tietoja lääkkeiden toimittamiseksi ja lääkkeiden oikean ja turvallisen käytön varmistamiseksi. Lisätasoon on jaoteltu joitakin tutkimusten perusteella harvemmin käytettyjä tietokantoja, sekä tietokantoja, joita käytetään lääkehoitojen eri tasoissa arvioinneissa ja joiden käyttö edellyttää enemmän tietoa potilaasta, kuin mitä apteekilla on normaalisti käytössään. Osa taulukkoon listatuista tietokannoista ovat toisilleen vaihtoehtoisia: esimerkiksi lääkkeiden valmisteyhtenvetoja ja pakkausselosteista on saatavilla useista lähteistä. Taulukossa ei ole kaikkia mahdollisia tietolähteitä.

Taulukon toivotaan auttavan apteekkeja tietolähdehankinnoissa ja tietolähteiden käyttöönotossa, sekä sen varmistamisessa, että farmaseuttinen henkilöstö tuntee saatavilla olevat tietolähteet ja osaa käyttää niitä.

Suositus on laadittu Kansallisen lääkeinformaatioverkoston Lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmän pienryhmässä ja se on saatavilla Innokylästä (hae: lääkeinformaatioverkosto -> tuotokset ja tulokset) ja Fimean verkkosivuilta (Kehittäminen ja HTA -> Lääkeinformaation kehittäminen). Palautetta suosituksesta voi tarvittaessa antaa Lääkeinformaatioverkostoa koordinoivalle taholle (ks. Innokylä -> Kansallinen lääkeinformaatioverkosto -> yhteystiedot).

LÄÄKENEUVONNAN TUKI RESEPTILÄÄKETTÄ TOIMITETTAESSA					
TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Lääkevalmisteiden tiedosto (taksa)	Suomen Apteekkariliitto	Apteekkien tietojärjestelmiin linkitetty valmistetietokanta lääkkeistä, rohdosvalmisteista ja yleisistä kauppavararoista.	P	SAL jäsenpalvelu	Tietosisältö: Tuotteet, tuoteluokitukset, tukkuhinnat, lääkevaihto, Kela-korvaukset ja suorakorvausjärjestelmä, logistiikkatiedot, annosjakelu, huumausainevalvonta.
YA:n lääkevalmisteiden tiedosto (taksa)	Yliopiston Apteekki	YA:n toimipisteiden tietojärjestelmään linkitetty valmistetietokanta lääkkeistä, rohdosvalmisteista ja yleisistä kauppavararoista.	P	YA	Tietosisältö: Tuotteet, tuoteluokitukset, tukkuhinnat, lääkevaihto, Kela-korvaukset ja suorakorvausjärjestelmä, logistiikkatiedot, annosjakelu, huumausainevalvonta, säilytyslämpötila, toimitusehdot.
<p>Terveysportti ja sen tietokannat</p> <p>Duodecim-lääketietokannasta suorat linkit valitusta lääkkeestä eri tietokantoihin ja lähteisiin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteisvaikutukset (Inxbase) - Munuaiset (Renbase) - Maksa (Heparbase) - Haittariskit (Riskbase) - Raskaus (Grav/Lactbase) - Imetys (Grav/Lactbase) - Vanhus ja lääke (Lääke75+) 	Duodecim	http://www.terveysportti.fi/terveysportti/koti	P/L	<p>maksullinen</p> <p>Erilajuisia paketteja saatavilla apteekkijärjestelmätoimitajan kautta.</p>	<p>Perusosiot, kuten Uutispalvelu Duodecim, lääkärin käsikirja, Luontaistuotteet Herbalbase, erityislupavalmisteet, kasvi-rohdosvalmisteet. Pitkäaikaissairaudet, Lääketieteen termit ja sanakirja, sekä Duodecim-lääketietokanta valittuine tietokantalinkeineen apteekkien käytössä laajalti.</p> <p>Käytettävyyttä lisää interaktioiden tarkastaminen nopeasti silmäiltävässä muodossa apteekkijärjestelmiin integroituna kaikkien asiakkaan yhdestä apteekista hakemien lääkkeiden (ml. itsehoitolääkkeet kanta-asiakkailla) välillä (pohjana Inxbase).</p>
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLI-SUUS	KÄYTETTÄVYYS
<ul style="list-style-type: none"> - Lapsi ja lääke - Seksi ja lääke - Lääketurvatieotteet - Potilasohje - Potilaan lääkeopas - Farmakologia ja toksikologia - Syöpälääkeopas - Sic! - Dosis 					<p>Käytettävyyttä lisää myös tietokantojen integrointi Tietotippaan</p> <p>-> yhdellä klikkauksella pääsee suoraan lääkkeen valmisteyhteenvetoon ja apteekin hankkimiin tietokantoihin (kuten Raskaus ja Imetys).</p>
Tietotippa-tietokanta	Suomen Apteekkariliitto	Apteekkariliiton jäsenapteekeilla käytössä apteekkien tietojärjestelmiin linkitettyä. Myös erillinen linkki Salkussa.	P	SAL jäsenpalvelu	Apteekkien tietojärjestelmään integroitu, toimitettavan lääkkeen kohdalla avautuva suullisen lääkeneuvonnan tukitietokanta. Nopeasti silmäiltävässä muodossa tietoa lääkeneuvonnan onnistumisen kannalta oleellisista asioista. Vinkkejä asiakkaalta kysyttäviin kysymyksiin, lääkehoidon seurantaan, yleisiin hoitotavoitteesiin ja omahoitoon (ml. lääkkeettömän hoidon keinot).
YA Helppi -tietokanta	Yliopiston Apteekki	Käytössä YA:n toimipisteissä apteekin tietojärjestelmään linkitettyä	P	Vain YA:n toimipisteissä	Apteekin tietojärjestelmään integroitu suullisen lääkeneuvonnan tukitietokanta. Nopea silmäys lääkeneuvonnan onnistumisen kannalta oleellisiin asioihin, tärkeisiin kysymyksiin, seurantaan ja omahoitoon.

P = perustaso, L = lisätaso

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Annosteluvideot	Suomen Apteekkariliitto	https://www.apteekki.fi/apteekin-neuvot/annosteluvideot.html	P	maksuton	Apteekkien tietojärjestelmään integroidut ja myös julkisilla sivuilla olevat ohjevideot inhaloitavien lääkkeiden oikeasta käytöstä, adrenaliini-autoinjektoreiden käytöstä, perusvoiteen riittävästä levityksestä sekä verenpaineen kotimittauksesta.
Potilaan lääkeopas	Duodecim	Integroitu apteekkien tietojärjestelmään.	L	maksullinen	Asiakkaalle suunnattua perustietoa lääkkeestä, voidaan tarvittaessa myös tulostaa asiakkaalle.
Terveyskirjasto	Duodecim	http://www.terveyskirjasto.fi	P	maksuton	Riippumaton tietokanta, asiantuntijoiden laatimia artikkeleita ja ohjeistuksia terveydestä, sairauksista ja lääkkeistä helposti ymmärrettävässä muodossa. Voi tulostaa asiakkaalle.
Pharmaca Fennica Lääketietopalvelut	Lääketietokeskus	Verkkopalvelu, tietokannat, mobiilisovellus tai kirja. https://pharmacafennica.fi/	P/L	maksuton/ maksullinen	Päivittäin päivittyvää lääketietoa, mm. - Lääketurvatieotteet ja RPM-materiaalit kohderyhmittäin - Erikieliset lääkehoidon tukimateriaalit potilasneuvontaan (esim. potilaskortit, pistosohjevideot jne.) - Lääkeainekohtainen verkkopalvelu (ml. hinnat ja korvattavuudet) - Lääkekuvat ja tunnistetiedot (pakkauskuvat, tabletit, kapselit)
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
					<ul style="list-style-type: none"> - Rakenteiset lääketietokannat: mm. farmakogeniminen tietokanta, interaktio-tietokanta, lääkkeiden rakenteiset annostukset ICD10-linkein - Antidoping-luokittelu - Merkittävien muutosten luokittelu - Valmisteyhteenvedot - Riskilääkkeet - Pakkausselosteet (Suomi ja Ruotsi) - Eläinlääkeinformaatio
Pharmaca Veterinaria	Lääketieto-keskus	Verkkopalvelu tai kirja	P	maksullinen	Eläinlääkkeiden annosten tarkistaminen, määräämis- ja toimittamishdot, vastaaiheet ja varoitukset, yhteisvaikutukset.
Fimean lääkehaku ja Lääke75+	Fimea	http://www.fimea.fi/laakehaut_ja_luettelot/laakehaku	P	maksullinen	Eläinlääkkeiden annosten tarkistaminen, määräämis- ja toimittamishdot, vastaaiheet ja varoitukset, yhteisvaikutukset.
Duodecim lääketietokanta Terveysportissa	Duodecim (aineisto: Fimea, Kela, Suomen Apteekkariliiton Taksa, Pharmaca Fennica -aineisto, Lääkeohje)	http://www.terveysportti.fi/terveysportti/dlr_laake.koti	P	maksullinen	Haku esim. kaupanimen, vaikuttavan aineen, käyttöaiheen, lääkemuodon ja apuaineiden mukaan. Lisäksi lääkkeen korvattavuus, interaktiot, käyttö munuaisten vajaatoiminnassa ym.
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Lääkeinfo.fi	Lääketietokeskus	https://laakeinfo.fi/	L	maksuton	Pakkausselosteita (Suomi ja Ruotsi).
Lääkeohje.fi	Suomen lääkeohje Oy	http://www.laakeohje.fi/catalog/public/	L	maksuton	Pakkausselosteita (Suomi ja Ruotsi).
European Medicines Agency (EMA)	EMA	https://www.ema.europa.eu/en/medicines	L	maksuton	Keskitetyn myyntilupamenettelyn kautta myyntiluvan saaneiden valmisteiden valmisteyhteenvedot, pakkausselosteet ja lyhyet, kansantajuiset EPAR-arviointiraportit (EU-kielet).
SAL jäsenapteekkien ekstranet Salkku	Suomen Apteekkariliitto	https://salkku.apteekkariliitto.fi/	P	SAL jäsenpalvelu	Farmaseuttiset tiedotteet, yritysten lääketiedotteet, Kelan korvaustiedotteet, uudet lääkkeet ja niiden EPAR-yhteenvedot, lääkevarmennusjärjestelmä, lääkevalmistus, lääkeinformaatiokampanjoiden koulutusmateriaali, lääkeneuvonnan tuki.
Kelan hinta- ja korvattavuustiedot lääkkeille, kliinisille ravintovalmisteille ja perusvoiteille. Ohjeet suorakorvauksen toteuttamiseksi	Kela	www.kela.fi/laakehaku https://www.kela.fi/apteekit https://www.kela.fi/ajankohtaista-apteekit https://www.kela.fi/ajankohtaista-laakekorvaukset	P	maksuton	Lääkehaku-palvelussa hinnat ja korvattavuudet (myös ruotsi ja englanti). Apteekkitiedotteet, lääkkeiden suorakorvausohjeet, korvattava lääkemäärä, reseptimerkinnät, perustoimeentulon ohjeet lääkkeiden korvauksissa.
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Hilan sivusto	Hila	http://www.hila.fi/fi http://www.hila.fi/fi/hakemin-en_ja_ilmoitukset/korvattavuus_ja_tukkuhinta/erityisluvalliset_laakevalmisteet	P/L	maksuton	Luetteloita vireillä olevista korvattavuushakemuksista, ehdollisista korvattavuuksista yms. Erityisluvallisten lääkkeiden korvattavuudet ja niiden hakeminen.
Lääketukkujen sivut	Tamro Oriola Magnum Medical Medifon (salasanojen takana)	https://twd.tamro.fi https://oriolapro.oriola-kd.com https://magnummedical.fi https://www.medifon.fi/	P	maksuton	Lääkkeiden saatavuustiedot ja arvioitu saapumisaika jälkitoimitustuotteille.
LÄÄKEHOIDON ERITASOISTEN TARKISTUSTEN JA ARVIOINTIEN YHTEYDESSÄ KÄYTETTÄVÄT TIETOLÄHTEET					
Terveysportti (lisäosiot): esim. - Riskbase (haittakuorma) - Renbase (munuaiset) - Heparbase (maksa) - Lääkityksen kokonaisarvio - Pitkäaikaissairaudet - Vanhus ja lääke - Xreactbase (ristiylherkkyydet)	Duodecim	www.terveysportti.fi/terveysportti/koti	L	maksullinen	Perustietokantojen lisäksi apteekkijärjestelmään integroituna Lääkeaineiden haittakuorma, Lääkkeet ja munuaiset, Lääkityksen kokonaisarvio.
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
- GeneRx (farmakogenetiikka) - Lääke ja laboratorio					
Lääkäriin tietokannat ym. Terveysportissa	Duodecim	http://www.terveysportti.fi/dtk/ltk/koti	P	maksullinen	Kliinistä tietoa lääkeinformaation ja lääkeshoidon arviointien tueksi.
Salko-tietokanta	Suomen Apteekkariliitto	Apteekkariliiton jäsenapteeekeilla käytössä apteekkien tietojärjestelmiin linkitettyä tai erillisen linkin kautta.	P	SAL jäsenpalvelu	Tietokantaan syötettyjen lääkkeiden (ATC-koodin mukaisessa järjestyksessä) kumulatiiviset haittariskit helposti silmäiltävässä muodossa: liikennevaara, antikolinergisyys, serotonergisyys, soveltuvuus iäkkäille, CYP-aktiivisuus.
Käypä hoito -suositukset	Duodecim ja erikoislääkäriyhdistykset	http://www.kaypahoito.fi/web/kh/etusivu	P	maksuton	Riippumattomat, tutkimusnäyttöön perustuvat kansalliset hoitosuositukset.
Lääke75+ -tietokanta	Fimea	http://www.fimea.fi/laakehaut_ja_luettelot/laake75-	P	maksuton	Lääkkeiden soveltuvuus 75 vuotta täyttäneille. Arviot tehty moniammatillisesti, päivittyä jatkuvasti. Käytettävyyttä lisää tietokannan integrointi Salko-tietokantaan, joka taas on integroitu apteekkijärjestelmiin. Integroitu myös Terveysporttiin (Vanhus ja lääke).
Micromedex -tietokanta strukturoidussa muodossa. Sisältää tietokannat: Alternative Medicine, DISEASEDEX,	Truven Health Analytics, USA	http://www.micromedex.com	L	maksullinen	Evaluoitua tietoa lääkkeistä sekä niiden yhteisvaikutuksista ja toksikologiasta
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
DRUGDEX, Imprint Codes in Identidex, Interaction Checking, MARTINDALE.					
Kliininen farmakologia ja lääkehoito	Kandidaattikustannus Oy, Toim: Neuvonen, Backman, Himberg et al.,	Oppikirja	P	maksullinen	Käsittelee sairauksien lääkehoitoa suomalaisten hoitokäytäntöjen mukaisesti.
Farmakologia ja toksikologia	Medicina Oy, Toim: Koulu ja Tuomisto	6. painos luettavissa täältä http://www.medicina.fi/3	P	maksullinen	Toimii oppikirjana ja hakuteoksena.
ITSEHOITONEUVONNAN TUKI APTEEKEISSA					
Itselääkityksen Käypä hoito -suositus	Duodecim (Suomalaisen lääkäriseura Duodecimin ja Suomen Apteekkariliiton nimeämä työryhmä)	http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi50106	P	maksuton	Käsittelee itsehoitoon hyväksytyjä lääkkeitä ja näyttöä niiden tehosta seuraavissa indikaatioissa: Kipu, Siitepölyallergia ja hyttysenpistot, Flunssa, Uusiutuva huuliherpesinfektio, Refluksitauti, Ummetus, Lyhytkestoinen ripuli, Emättimen hiivatulehdus, Peräpukamat ja Varvasvälisilja.
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
Suuren riskin itsehoitolääkkeet -listaus Listaus interaktioita aiheuttavista itsehoitolääkkeistä	Itsehoidon riskilääkeprojekti -työryhmä (HY, Suomen Potilasturvallisuusyhdistys, Suomen Farmasialiitto, HUS-apteekki, Suomen Apteekkariliitto)	http://spty.fi/oppaat/ -> Sivun alalaidasta löydät Suuren riskin itsehoitolääkkeet ja Listaus interaktioita aiheuttavista itsehoitolääkkeistä	P	maksuton	Käytännön työkalu, jossa on listattuna suuren riskin itsehoitolääkkeet, niiden käytössä huomioitavat keskeiset riskit, seuraukset potilaalle riskitilanteessa, riskipotilaat ja -tilanteet, sekä muistilista siitä, mitä tulee muistaa selvittää potilaalta näiden lääkkeiden käytön yhteydessä. Itsehoidon riskilääkelistan on työstetty myös listaus interaktioita aiheuttavista itsehoitolääkkeistä.
Apteekin neuvontatyökalu	Suomen Apteekkariliitto	Tablet-laitteelle ladattava tai verkkoselaimessa luettava työkalu itsehoitoneuvonnan kertaamisessa ja asiakaspalvelussa hyödynnettäväksi.	P	SAL jäsenpalvelu	”Taskukorttitapaukset” aiheista, jotka sisältävät paljon yksityiskohtaista ja muistettavaa tietoa, esim. yhteisvaikutuksia, vasta-aiheita, annoksista, nikotiinikorvaushoidon valintaa ja räätälöintiä ym. Neuvontatapaukset kategorioittain: Kipu, Vatsa, Flunssa/Allergia, Iho/Haavat, Eläimet, Intiimi, Elintapat ja Erityistä huomiota vaativat lääkkeet (LVI-lääkkeet). Pohjana useimmissa tapauksissa Itselääkityksen käypä hoito -suositus.
Luontaistuotteet (Herbal-base) Terveysportissa	Duodecim	http://www.terveysportti.fi/terveysportti/herbal.koti	P	maksuton	Hakuvaihtoehtoja: aine/rohdos, indikaatio, vasta-aihe, haitta, interaktio
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
LÄÄKKEEN TUNNISTAMINEN					
Läkkeet ja hinnat -> Lääketunnistus Terveysportissa	Duodecim	http://www.terveysportti.fi/terveysportti/laakkeet.koti	L	maksuton	Pakkaukset ja valmisteen kuvaus -riville syötetään tunnistetiedot, esim. "valkoinen ja pyöreä ja jakourteinen ja 7 mm"
FASS (Ruotsi)	Läkemedelsindustriföreningens Service AB Fass	https://www.fass.se/LIF/pilllidentification?userType=2	L	maksuton	Tablettitunnistus Ruotsissa markkinoilla olevista valmisteista. Sisältää tablettien kuvia ja tablettien ulkomuodon (esim. teksti) perusteella voi hakea kuvaukseen sopivia valmisteita.
ROKOTTEET					
Rokottaminen-sivusto	THL	https://thl.fi/fi/web/rokottaminen	P	maksuton	Kansallinen rokotusohjelma, riskiryhmien rokottaminen, haitat ym.
Rokotustieto.fi	Lääketietokeskus, yhteistyössä Lääkeinformaatioverkoston kanssa	https://www.rokotustieto.fi/	P	maksuton	Perustietoa rokotteista, torjuttavat taudit, minun rokotukseni, rokottautuminen, matkustaminen.
P = perustaso, L = lisätaso					

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	MAKSULLISUUS	KÄYTETTÄVYYS
MUUT					
Myrkytystietokeskus	HUS	puhelinpalvelu 0800 147 111	P	maksuton	Äkillisten myrkytysten ehkäisyyn ja hoitoon liittyvät kysymykset.
Teratologinen tietopalvelu	HUS	puhelinpalvelu 09 4717 6500 (9-12) ja chat (13-15) http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/teratologinen-tietopalvelu/Sivut/default.aspx	P	maksuton	Tietoa hedelmällisyyteen, raskauteen ja sikiön kehitykseen haitallisesti vaikuttavista lääkkeistä, neuvoa imetyksen aikaista lääkitystä koskeviin kysymyksiin.
Terveyskylä.fi	Asiantuntijoiden yhdessä potilaiden kanssa kehittämä erikoissairanhoidon verkkopalvelu.	https://www.terveyskyla.fi/	P	maksuton	Kielellisesti ja visuaalisesti käyttäjäystävällisesti toteutettua tietoa eri sairauksista ja niiden hoidosta ja omahoidosta. Useita taloja, esim. Lääketalo, Diabetestalo, Leikkauksen tulijan talo, Mielen terveystalo, Munuaistalo, Lastentalo jne.
P = perustaso, L = lisätaso					

LISÄKSI TYÖPAIKKAKOHTAISESTI MUITA TIETOLÄHTEITÄ